

5.) A három csatlakozó szerzetes¹

Miközben Szent Brendan egyedül maradt a tengerparton és megáldotta a kikötőt, kolostorából három szerzetes utána jött.² Azon nyomban a szent atya lábaihoz borultak, és így szóltak: „Atyánk, engedd meg, hogy kövessünk bár-

hova mennél is, máskülönben ezen a helyen fogunk étlen-szomjan meghalni. Szilárdan elhatároztuk, hogy életünk hátralevő napjait zarándokként éljük majd le.”³ Isten embere látván elszántságukat e szavakkal szólította fel őket,

¹Szintén egy *immram*-topossal van dolgunk. Az utazás végén a nem kiválasztott útitársak nem térnek vissza. Az *Immram Máeldúin*-ben három betolakodó rokont vesz fel Máeldúin, így a druida tanácsának megszegése miatt számtalan megpróbáltatásban lesz része (Germán, kelta..., 174. o.). Az *Immram Corra* csupán egy, a társasághoz később csatlakozó poját említ, aki szintén nem tér haza (Stokes, RC 14/1893). A később csatlakozó, bűnös szerzeteseknek feltehetően szerepük van abban, hogy a kívánt úti-célt csupán számtalan megpróbáltatás után sikerül elérni, az isteni paradicsomba ugyanis csupán a megtisztult, minden bűn nélküli emberek juthatnak el, ezért kell az út során „megszabadulni” a bűnös lelkektől.

²A kényszerűségből felvett három (!) szerzetes miatt megbomlik a tőkéletes ketszer hetes létszám.

³Az ír-kelta szerzetesi vallásosságra jellemző a személyes áhitat fontossága, az önsanyargató és aszketikus/remete életforma iránti fogékonyság, de elsősorban a zarándoklat és a misszió kiemelkedő szerepe. A „*peregrinatio pro amore Christi*”, a távoli barbár, vagy éppen elhagyott helyekre történő önkéntes száműzetés indoka lehetett vezeklés, az üdvözülés érdekében a magányosságra való törekvés, missziós vágy, illetve a kelta világi törvénykezés régi gyakorlatának kolostori gyakorlatba való átke-rüléseként halálos bűnök büntetése. „Az írekről, akiknek az állandó vándorlás, zarándoklás már majdnem természetük részévé vált...” írja Walahfrid Strabo, IX. századi német szerzetes Szent Gál életrajzában. (*Vita sancti Galli*, Liber II./46., MGH Script. rer. Merov. 4, 336. o.)

hogy szálljanak a bárkába: „Fiaim, legyen meg a ti akaratotok!” – majd hozzátette, – „Tudom miért jöttetek. Egyikötök dicséretre méltó cselekedetet hajtott végre, így jutalmul Isten már előkészítette számára a megfelelő helyet. A másik kettő számára azonban már készül az irtózatos ítélet.”

6.) A lakatlan ház¹

Végül Szent Brendan is beszállt, a szerzetesek pedig vitorlát feszítettek és a nyári napforduló² felé kormányozták a bárkát. Kedvező szelük volt, csupán a vitorlát kellett tartani, egyéb kormányzásra nem is volt szükség.

Tizenöt nap múltán azonban elállt a szél. Így evezni kezdtek, amíg szinte már jöttányi erejük sem maradt. Szent Brendan tüstént buzdítani kezdte őket, és vigasztalóan így szólt: „Testvéreim, ne féljete! Az Úr a mi oltalmazónk, tengerészünk és kormányosunk, Ő vezérel minket! Vegyétek ki az evezőket és a kormánylapátot a vízből! Hagyjátok, hogy csak a vitorla dagadjon! Isten akarata teljesüljön szolgálai és hajójukon!” Ételt mindig esténként vettek magukhoz. Amikor pedig megjött a szél, nem tudták, milyen irányból érkezett és azt sem tudták, hogy bárkájuk merre halad.

Negyven nap elteltén,³ amikor már minden tartalék élelmük elfogyott, észak felé egy magas, sziklás szigetet pillantottak meg. Közelebb érvin a parthoz falként magasodó, hatalmas sziklaszirt tárult a szemük elé, és a sziget

¹A lakatlan, ugyanakkor minden földi jóval teli ház/sziget az utazásirodalom jellemző jelene, megtalálható a későbbi Artúr történetek között is. Az *Immram Máeldúin*-ben a bőség házaként szerepel (Lady Gregory: *A Book of Saints and Wonders*. London, 1971. Book IV. The Voyage of Maeldune, 57–58. o.). Talán a kelta túlvilági lakomák krisztianizált maradványáról van szó.

²„*contra solsticium estivale*.” A latin szöveg a nyári napfordulót irányként adja meg. A napkelte és napnyugta iránya a nyári napforduló időszakában Írország környékén (54° É-i szélességnél) ÉK illetve ÉNy [Bartha Lajos csillagász szóbeli közlése alapján]. Léven, hogy a szerzetesek nyugatnak indultak, ezen a helyen feltehetően ÉNy értendő. Az égtáj ily módon történő megadásában az ókori, görög–római hajózásban használt tájékozódás továbbélésének lehetünk tanúi. Klaudiosz Ptolemaiosz (i.sz. 75–160) korában ugyanis sokszor nem a földrajzi szélességi fokokat adták meg, hanem a nyári napforduló, vagyis a leghosszabb nyári nap időtartamát, és ebből számították ki, hogy milyen szélességi fokon járnak. Az ilyen tájékozódásnak a tengeri hajós népek körében volt jelentősége, hiszen a napkeltét és napnyugtát a vizen lehetett a legpontosabban észlelni, ráadásul számukra a napon és a csillagokon kívül nem volt más tájékozódási pont. (A témával kapcsolatban ld. Stegena Lajos: *Térképtörténet*. Egyetemi Tankönyv, 1987; Klinghammer István, et als. *Földünk tükre: a térkép*. Budapest: Gondolat, 1983; Lloyd A. Brown: *The Story of Maps*. New York: Dover, 1977.)

³Nem konkrét időtartamra utal, a negyvenes szám a sok-sok nap, hosszú idő ismert toposza.